

Хізанов Олексій Дмитрович,
курсант навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Зарубей Вікторія Володимирівна,
професор кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ПРАВОВИЙ ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

У період воєнного стану в Україні важливо використовувати сучасні технології у розслідуванні кримінальних правопорушень для ефективності та прозорості правосуддя. Сучасні технології можуть значно полегшити процеси розслідування, збір доказів, аналіз інформації та забезпечення безпеки для правоохоронних органів та громадян.

Однією з найкращих практик є використання сучасних технологій для збору та аналізу цифрових доказів, таких як відео-, аудіо- та фотоматеріали [3]. Прикладом може бути використання систем відеоспостереження та камер спостереження на публічних місцях, що дозволяє забезпечити надійні докази, та підвищити шанси у справах про воєнні злочини на вдале розслідування та судове переслідування винних осіб.

Також важливо підкреслити невід'ємність використання сучасних методів кібердослідження та аналізу цифрових слідів, які можуть допомогти в розкритті кримінальних справ, пов'язаних зі злочинами в Інтернеті або використанням цифрових технологій для злочинних цілей.

Цифрові сліди є важливою складовою розслідування кримінальних правопорушень у сучасному світі, особливо в умовах воєнного стану, де кіберзлочинність може бути поширеною та складною для виявлення [2]. Найчастіше такі протиправні дії включають в себе несанкціонований доступ та зміна даних на пропагандистські наративи держави-агресора у сайтах органів державної влади, телеэфірах та радіо ефірах. Ці сліди включають в себе будь-яку цифрову інформацію, яка залишається після взаємодії осіб з комп'ютерами, мобільними пристроями, Інтернетом та іншими цифровими системами.

Основні типи цифрових слідів включають в себе:

1. Електронні повідомлення та комунікації: Це можуть бути електронні листи, текстові повідомлення, чати, соціальні мережі та інші засоби електронного спілкування, які можуть містити інформацію про плани, змови або інші деталі злочинних дій.

2. **Дані з комп'ютерів та мобільних пристроїв:** Це включає в себе файли, збережені на жорстких дисках комп'ютерів, пам'яті смартфонів та планшетів, а також історію веб-перегляду та іншу інформацію про використання пристроїв.

3. **Цифрові фотографії та відео:** Фотографії та відео, зняті або завантажені з цифрових пристроїв, можуть містити докази про вчинення злочину, а також інформацію про місцезнаходження та час подій.

4. **Дані з Інтернету та соціальних мереж:** Цифрові сліди можуть включати інформацію про активність на Інтернеті, таку як історія перегляду веб-сайтів, взаємодія з соціальними мережами, коментарі, відгуки тощо.

5. **Метадані та інша інформація про файл:** Це може включати час створення або зміни файлу, автора, місце збереження тощо [4].

Тому, на мою думку, збір, аналіз та інтерпретація цих цифрових слідів відіграють ключову роль у розкритті кримінальних справ.

В структурі Міністерства внутрішніх справ спеціалізованими фахівцями, що розслідують злочини в мережі Інтернет є кіберполіцейські, які володіють необхідними навичками та інструментами для збору та аналізу цифрових слідів. Їхня робота допомагає виявити докази, ідентифікувати підозрюваних та забезпечити необхідну інформацію для розгляду справи на суді.

Також до найкращих практик можна віднести використання аналітичних та штучно-інтелектуальних систем для обробки великих обсягів інформації, що допомагає виявити зв'язки між подіями, визначити потенційних підозрюваних та встановити причинно-наслідкові зв'язки в справах про воєнні злочини [2].

Проте, серед недоліків можна відзначити нестабільність та вразливість інформаційних систем, що використовуються в процесі розслідування кримінальних правопорушень, адже недостатня кібербезпека може призвести до втрати або порушення конфіденційності даних, що може підірвати довіру до результатів розслідування [1].

Крім того, інший недолік полягає у відсутності стандартизованих підходів до використання сучасних технологій у розслідуванні кримінальних правопорушень. Відсутність чітких протоколів та методів може ускладнити співпрацю між різними органами правосуддя та знизити ефективність розслідування.

Отже, для успішного використання сучасних технологій у розслідуванні кримінальних правопорушень у період воєнного стану в Україні, необхідно не лише активно використовувати найкращі практики, але й розвивати інформаційні системи з урахуванням відповідних заходів з кібербезпеки та стандартизації процесів використання технологій, що в підсумку може сприяти підвищенню ефективності правосуддя, забезпеченню безпеки громадян та боротьбі зі злочинністю. Однак необхідно забезпечити баланс між використанням технологій та захистом прав та свобод людини.

Список використаних джерел

1. Актуальні питання та перспективи використання оперативно-розшукових засобів у розкритті злочинів в умовах воєнного стану [Текст] : матеріали міжвідом. наук.- практ. конф. (Київ, 30 берез. 2023 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. 294 с.
2. Протидія кримінальним правопорушенням в умовах воєнного стану : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції в авторській редакції, (м. Кропивницький, 27 жовтня 2022 року). Кропивницький, 2022. 369 с.
3. Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо підвищення ефективності боротьби з кіберзлочинністю в умовах дії воєнного стану» [сайт] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2149-20#Text>.
4. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» [сайт] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>.

Хомишак Олена Іванівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра факультету № 1 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Дуфенюк Оксана Михайлівна,

доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

ПРАКТИКА ДНК-ДОСЛІДЖЕНЬ ПІД ЧАС ДОКУМЕНТУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

Серед сучасних інновацій ДНК-технології впевнено утримують ключове місце в системі криміналістичного забезпечення збирання доказів у кримінальному провадженні. В Україні практика роботи з біологічним матеріалом, отримання зразків та проведення експертиз стрімко зростає в умовах війни, коли відбулась деокупація значних територій і стало можливим проведення необхідних процесуальних дій на численних місцях події. Сказане засвідчує значну актуальність розробки питань теоретико-методологічного забезпечення та практичного застосування спеціальних знань судової молекулярної генетики під час документування воєнних злочинів.

Традиційно ДНК-аналіз вважається науковим методом виявлення, фіксації, порівняння унікальної генетичної інформації, що міститься в клітинах організму, та формування на цій основі висновків